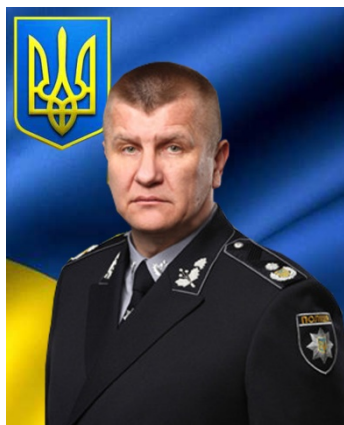

УДК: 343.9.01

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-71-2-167-175>

Семенишин Микола Олександрович,
кандидат юридичних наук, докторант
(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Пир)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4892-2843>

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАПОБІГАННІ ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено зарубіжному досвіду щодо боротьби з бандитизмом, а також імплементації міжнародних норм у вітчизняне законодавство. Запропоновано оперативні заходи, що не потребують перебудови основ кримінальної юстиції України, які дають змогу здійснити пряму рецепцію міжнародного досвіду. Розглянуто можливість упровадження в Україні заходів, спрямованих на забезпечення боротьби з організованою злочинністю; організацію системи збору, оброблення, зберігання тактичної та стратегічної інформації щодо стану злочинності загалом, організованої злочинності, а також інформації про діяльність конкретних злочинних груп, їхніх лідерів, злочинів, що вчиняють такі групи чи готуються до їхнього вчинення.

Ключові слова: зарубіжний досвід; організована злочинність; правоохоронні органи; запобігання.

Постановка проблеми та її актуальність. В умовах збройної агресії проти України, створення терористичних організацій, суттєвого збільшення в незаконному обігу кількості засобів ураження відбувається зростання рівня особливо тяжких кримінальних правопорушень, учинених у складі організованих груп і злочинних організацій, у тому числі із застосуванням вогнепальної зброї та вибухівки, неконкурентних методів фінансово-господарської діяльності, зрощування з корупцією та криміналітетом, що породжують нові загрози й виклики на тлі активізації співпраці українського злочинного світу з організованими злочинними угрупованнями країн близького та далекого зарубіжжя. Задекларовані в Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю законодавчі та інституційні зміни (Указ Президента України № 1000/2011) так і залишилися не реалізованими.

В умовах політичної та соціальної кризи в державі все частіше створюються організовані злочинні групи, нерідко – озброєні, виникають незаконні воєнізовані формування, у використанні яких перебуває велика кількість зброї, якою на незаконних підставах володіють окремі особи й рух якої дуже важко проконтролювати або відстежити; стає зрозумілим, чому збільшується кількість учинених злочинів з використанням вогнепальної зброї, вибухівки як окремими особами, так і озброєними злочинними групами. Функціонування в Україні банд, метою існування яких є вчинення озброєних нападів на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб, загрожує як громадській безпеці в цілому, так і життю, здоров'ю окремих громадян та їхній власності, перешкоджає нормальній господарській діяльності, що створює стан незахищеності суспільства від злочинних посягань [1].

За даними Генеральної прокуратури України, тільки на початку 2017 р. в Україні було виявлено 83 організовані групи та злочинні організації (що майже на 73 % більше, ніж торік). У порівнянні з 2016 р., суттєво збільшилася кількість злочинів проти громадської безпеки

взагалі (з 6342 до 6553, або + 3,3 %). У тому числі зросла кількість облікованих фактів бандитизму (з 11 до 19, або + 72,7 %). Найбільше таких злочинів у Запорізькій (3) та Харківській (4) областях. Хоча в 2016 р. можна було спостерігати певний спад випадків учинення такого виду злочинів, у 2015 р., у порівнянні з 2014 р., кількість злочинів, учинених озброєними бандами, зросла з 12 до 17. У 2013 р. в Україні було виявлено 14 випадків бандитизму. Отже, за останні п'ять років найвищі показники спостерігалися в 2017 р., з урахуванням того, що дані взято лише на початок року [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У рамках багатьох теоретико-методологічних досліджень окремі автори вивчали кримінально-правові та кримінологічні аспекти збройних нападів, зокрема, вчинених бандами. Відомими авторами таких наукових праць в Україні є: Ю. В. Александров, П. П. Андрушко, М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. К. Гришук, В. М. Дрьомін, О. О. Дудоров, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, М. І. Мельник, В. І. Осадчий, В. О. Навроцький, А. В. Савченко, В. В. Сташис, В. П. Тихий, П. Л. Фріс, В. І. Шакур та інші. Окрему увагу особливостям створення, структури, ідеології банди у своїх наукових працях приділяли В. В. Бедриківський, А. А. Вознюк, Ю. Г. Гаврилов, В. В. Голіна, І. В. Іваненко, І. І. Радіонова, Р. Л. Чорний. Водночас викликає певний інтерес вивчення зарубіжного досвіду запобігання організованій злочинності та його імплементація в Україні.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті – вивчити зарубіжний досвід запобігання бандитизму та внести пропозиції щодо його впровадження в діяльність правоохоронних органів України.

Виклад основного матеріалу. Проблема боротьби з організованою злочинністю в багатьох країнах світу стоїть на першому місці [3; 4; 5; 6]. Слід відзначити, що для багатьох країн світу виділення бандитизму в окремий склад злочину є нетиповим. Такі злочини розглядаються як прояви організованої злочинності. Нами було вивчено досвід запобігання організованій злочинності у таких країнах, як США, Великобританія та Японія, які мають вагомий напрацювання у сфері запобігання злочинності, у тому числі й організованій.

У цих країнах існують різноманітні класифікації теоретичних підходів і концепцій щодо превентивної діяльності. У Британії визнається очевидним той факт, що всі вони ґрунтуються на відповідних концепціях причин протиправної поведінки й пов'язані з впливом на певні групи факторів, яким надається вирішальна роль у механізмі вчинення злочинів. Через те, що існує багато теорій причин злочинності, єдиної теорії запобігання протиправної поведінки немає.

Запобігання злочинності у Великобританії та Америці здійснюється у трьох основних формах: ситуаційній, соціальній та превенція за допомогою громадськості [7, с. 76–77; 8, с. 37].

Спеціалісти у сфері запобігання злочинності залежно від причин правопорушень виділяють такі підходи до здійснення їх запобігання: структурний підхід, що пов'язує здійснення ефективної профілактики правопорушень з проведенням значних соціально-економічних перетворень у суспільстві; психологічний підхід, який визнає вирішальне превентивне значення впливу на особу потенційного злочинця, а також осіб, які вже вчинили злочини (з метою профілактики рецидиву); ситуаційний підхід, який надає перевагу дії на соціальні та фізичні фактори зовнішнього середовища, що впливають на вчинення злочинів, сукупність яких створює сприятливу ситуацію для кримінальних проявів [7, с. 272].

У такий спосіб розрізняють концепції, орієнтовані на заходи загального запобігання (структурний підхід), і теорії, що обґрунтовують необхідність спеціальних заходів запобігання (психологічний та ситуаційний підхід). При цьому особливу увагу британські та американські кримінологи приділяють заходам спеціального запобігання.

Спеціальне запобігання здійснюється на трьох рівнях:

– первинний рівень, спрямований на усунення факторів зовнішнього середовища, які сприяють учиненню злочинів;

– вторинний рівень, який має на меті запобігти криміналізації потенційних злочинців і пов'язаний із впливом на нестійких осіб;

– третинний рівень, спрямований на запобігання рецидиву з боку осіб, що вже вчинили злочини [7, с. 274].

Протягом багатьох років ці напрямки запобігання здійснювалися окремо один від одного. При цьому первинне запобігання здійснювалося переважно поліцією, вторинне – органами ювенальної юстиції та соціальними службами, третинне – працівниками пенітенціарної системи та службами пробації. Але останнім часом визначилася тенденція до використання як запобіжної міри комплексних, багатоаспектних підходів, які виходять за межі однієї умовної класифікації і передбачають у їхній реалізації участь багатьох органів та організацій [7, с. 274]. При цьому вирішальне значення мають запобіжні заходи, спрямовані на усунення зовнішніх факторів, що сприяють учиненню злочинів, а також на недопущення формування в конкретної особистості криміногенних якостей.

Первинне запобігання злочинності вважається в британській (як і в американській) кримінології вирішальним і базується на припущенні, що більшість злочинів носять підготовчий характер і вчиняються в результаті чітко спланованих дій. Сама ситуація стимулює та провокує до вчинення певних видів злочинів. Таким чином, найбільш ефективним напрямком превенції є своєчасне усунення криміногенних факторів зовнішнього середовища, а також створення антикриміногенних умов, за яких злочинець відмовиться від наміру вчинити злочин, а саме: умов, які зроблять учинення злочину більш складною справою і відповідно зроблять об'єкт менш уразливим; які зроблять учинення злочину більш ризикованою та менш вигідною справою [9, с. 169; 10, с. 21; 11, с. 21].

На сьогодні американські кримінологи вважають, що для боротьби з організованою злочинністю необхідні особливі поліцейські служби. Адже в деяких регіонах країни організована злочинність пронизує всю соціальну структуру суспільства, установлює свої еталони на людські цінності і свої соціальні права й норми. Скрізь, де існує організована злочинність, вона прагне шляхом підкупу «прикритися» офіційним статусом, уберегти свої органи і їхніх керівників від переслідувань закону, задля чого ці керівники «ізолюються» від прямої участі в кримінальних діяннях.

У США боротьба з організованою злочинністю здійснюється безпосередньо федеральними поліцейськими підрозділами (об'єднаннями «Ударні сили»), територіальна юрисдикція яких розподілена таким чином, щоб у сукупності вони охоплювали своїм контролем усю країну. Ці підрозділи, підлеглі міністерству юстиції, діють у тісному контакті з іншими правоохоронними органами. Важливе значення має створення в міських поліцейських управліннях спеціалізованих підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю.

Слід зауважити, що у Великобританії проблема організованої злочинності займає не провідне місце в роботах кримінологів, у порівнянні, наприклад, із дослідженнями кримінологів США. Пояснюється це декількома причинами. По-перше, актуальність даної проблеми у Великобританії значно поступається масштабам й ступенем суспільної небезпеки цього виду злочинної діяльності в таких загальноновизнаних «центрах» організованої злочинності, як США та Італії. По-друге, науковому вивченню даної проблеми багато в чому перешкоджає невизначеність самого терміна «організована», що застосовується до злочинності.

Основоположником наукового підходу до даної проблеми був американський учений Е. Сазерленд, саме він опублікував у 1937 р. книгу під назвою «Професійний злодій», у якій уперше визначив провідні ознаки, що характеризують злочинця-професіонала, а саме: наявність певних навичок і вмінь, що визначають своєрідну «злочинну кваліфікацію» даної особи, що й дозволяє йому займатися злочинною діяльністю на постійній основі настільки ж професійно, як займаються відповідною діяльністю лікарі, юристи, муляри [7, с. 234].

Важливий висновок, який можна зробити з досліджень британських кримінологів щодо організованої злочинності, полягає в такому: організована злочинність не є породженням сучасності, вона має глибоке історичне коріння і є закономірним результатом розвитку ринкової економіки, що сприяла розвитку не тільки легального бізнесу, але й різного роду незаконної торговельної діяльності аж до створення відповідних злочинних організацій.

За даними Національної служби кримінальної розвідки, представленими в щорічній доповіді Президентів Європейського союзу про ситуацію щодо організованої злочинності в травні 1997 р., характерними рисами організованої злочинності у Великобританії визнавалися:

- зростання співробітництва між організованими групами різних національностей з метою одержання прибутку;
- широка участь у такому співробітництві різних, непов'язаних між собою злочинних угруповань, що не входять у єдину злочинну організацію;
- залучення в різні види злочинної діяльності з метою розширення можливостей отримання злочинних доходів.

Оцінюючи ступінь загрози національній безпеці Великобританії з боку різних етнічних злочинних груп, учені відзначають, що найбільшу небезпеку становлять пакистанські й індійські організовані групи, які беруть активну участь у наркобізнесі на всіх його етапах: від заготівлі сировини до поширення готових наркотиків вуличними дилерами. Крім того, вважається, що дані злочинні групи несуть певну відповідальність за ріст у країні шахрайських операцій, які їм вдається здійснювати за допомогою тіньової банківської системи.

Запобігання організованій злочинності як цілеспрямований вплив на її причини й умови займає важливе місце в системі заходів, спрямованих на зміцнення законності й правопорядку в сучасній Великобританії. Британська політика, іменована «закон і порядок», включає широкий комплекс заходів соціального, правового, організаційного й фінансового характеру, спрямованих на зміцнення суспільної безпеки, здійснення контролю над злочинністю, зменшення масштабів організованої злочинності, зниження почуття страху перед злочинністю [12].

В основі даної політики лежить пошук актуальних механізмів впливу на злочинність і злочинців, насамперед, за допомогою заходів кримінально-правового характеру, спрямованих на вдосконалення норм кримінального права, а також реформування системи судочинства й модернізацію системи виконання покарань.

Удосконалення кримінальних заходів і механізмів впливу на злочинців має за мету здійснення загальної й приватної превенції й покликано відігравати вирішальну роль у запобіганні злочинів відповідно до теорії «заякування», характерної для англійського кримінального права. Важливою рисою теорії заякування є те, що вона допускає відхилення від норми «справедливого покарання», від правила, згідно з яким шкода від покарання не повинна перевищувати шкоду від злочину. Покарання, уважають англійські юристи, повинне бути не тільки караю за завдане зло, але й мати на меті захист суспільства від нових злочинних зазіхань. Через це, зокрема, англійське кримінальне право використовує таку міру покарання, як «продовжене» позбавлення волі, що застосовується до осіб, які вчинили корисливо-насильницькі злочини.

Одним із напрямків політики «закон і порядок» є заходи, спрямовані на підвищення суспільної безпеки, зниження почуття страху перед злочинністю, підвищення авторитету працівників поліції й інших правоохоронних органів.

Важливим напрямком даної політики є постійне зростання фінансування правоохоронних органів, збільшення чисельності поліції, а також розширення її повноважень щодо охорони правопорядку та своєчасного запобігання злочинів, що готуються, і арешту підозрюваних осіб (розширення чисельності й повноважень правоохоронних органів пояснюється необхідністю зміцнення правопорядку).

В останні роки як один із значимих напрямків політики щодо зміцнення законності й правопорядку розглядається комплекс заходів, спрямованих на розвиток системи компенсаційних виплат жертвам злочинів і надання їм необхідної морально-психологічної допомоги.

У зв'язку з необхідністю вирішення проблеми поширення злочинності в країні у Великобританії почала здійснюватися кримінальна політика, спрямована на:

- збільшення фінансових видатків на боротьбу зі злочинністю, насамперед на оплату праці й поліпшення технічної оснащеності працівників поліції;

- посилення кримінальної відповідальності для осіб, винних у вчиненні насильницьких злочинів;
- розширення системи заходів поведження й покарання для осіб, що не потребують тривалого позбавлення волі;
- розробка численних програм профілактики злочинів, спрямованих на активне залучення громадськості в профілактичну роботу;
- відмова від загальносоціальної профілактики злочинності на користь розробки програм запобігання ситуативних злочинів [7, с. 253].

Цікавий досвід Японії в боротьбі з організованою злочинністю. Зазначимо, що організована злочинність у Японії поєднує в собі риси традиційного японського й сучасного американського злочинного світів. Мафія в Японії невіддільна від економічного й політичного життя, вона пов'язана з великим бізнесом. По своїй суті «якудза» є самотньою формою організованої злочинності, багато в чому відмінною від усіх відомих форм організованої злочинності в цивілізованому світі.

У 1963 р. організація «борьокудан» нараховувала приблизно 184 тис. гангстерів. З тих пір спостерігалось поступове зниження чисельності цієї організації. Починаючи з 1987 р., знову спостерігався незначний зріст її чисельності (що припинився після введення спеціального законодавства проти «борьокудан»). Процес укрупнення злочинних угруповань, що почався в 70-ті роки, завершився створенням трьох тисяч організованих груп («борьокудан»), число яких постійно скорочується, а їхня могутність має тенденцію до зменшення [12, с. 262; 13, с. 534].

З кінця 90-х років для ослаблення діяльності «борьокудан» поліція проводить три довгострокові кампанії: прямий (адміністративний і карний) наступ на незаконну діяльність; ефективне виконання «антиборьокуданного закону»; і, нарешті, кампанію, спрямовану на викорінення «борьокудан» із суспільства:

1) прямий наступ на незаконну діяльність – політика довгострокової ізоляції від суспільства членів «борьокудан» шляхом масових арештів: так, у 1999 р. арештовано 3254 члени організації (в основному за збройний напад, злодійство, вимагання й за стимулюючі наркотики); обмеження джерел доходу організації шляхом поліцейського захисту компаній від рекету й строгого спостереження за традиційними джерелами в гральному бізнесі й торгівлею наркотиками; конфіскація зброї (у 1999 р. поліція конфіскувала в членів «борьокудан» 580 стволів ручної зброї);

2) ефективне використання «антиборьокуданного закону», прийнятого в травні 1991 р. Ревізія закону 1993 р. розширила його регулятивну чинність, а ревізія 1997 р. заборонила філіям здійснювати незаконні дії під прикриттям, із використанням впливу організації. Будь-яка кримінальна група, чия протиправна діяльність підпадає під статтю «антиборьокуданного закону», може бути названа «борьокудан», після чого членам групи забороняється проводити діяльність, визначену законом (до 2000 р. 24 групи йменувалися групами «борьокудан»). Членам «борьокудан» заборонено займатися вимаганням і схилянням підлітків до вступу в організацію. За 1999 р. було видано 2275 «спеціальних наказів і розпоряджень» з метою припинення кримінальної діяльності;

3) соціальна «антиборьокуданна кампанія»: поліція активно підтримує місцеві громади й ділові центри в їхньому прагненні звільнитися від впливу «борьокудан», відвідує центри розваг, а також компанії, що потерпають від домагань «борьокудан». Ціль таких відвідувань полягає в переконанні керівництва припинити виконувати безглузді вимоги «борьокудан» або просто з'ясувати, чи піддаються ці компанії погрозам з боку криміналу. Спеціальні «префектурні центри» дають поради людям, що зазнають утисків із боку «борьокудан». Такий центр захищає підлітків від впливу діяльності групи, допомагає громадськості витиснути групу за межі громади. Крім того, подібні центри виплачують матеріальну компенсацію жертвам нападів таких груп [14, с. 51–53].

Особливістю японських «антимафіозних» заходів є, на наш погляд, традиційна для японської карної політики позасудова, соціальна складова, прагнення до примирення, неюридичного вирішення конфліктів. Наприклад, якщо жертва злочину «борьокудан»

звертається із заявою про відшкодування збитку після виходу «спеціальної постанови», то в цьому випадку префектурна комісія суспільної безпеки надає допомогу потерпілому в одержанні компенсації від кривдника.

Слід зауважити, що державна політика Японії щодо запобігання злочинності, на думку багатьох дослідників, обумовлена значною роллю в утриманні злочинності практичною кримінологічною політикою, що побудована на інтеграції соціальних і правових заходів боротьби зі злочинністю, вдалому включенні формального контролю у традиційний неформальний, на ефективності органів кримінальної юстиції, відповідності кримінальної політики економічному і соціальному розвитку країни, тісному співробітництві правоохоронних органів з широкими колами населення, своєчасному удосконаленні законодавства.

Суть кримінологічної політики Японії полягає в профілактиці злочинності як первинній, так і вторинній, у соціалізації і ресоціалізації делінквентної поведінки. Важливий фактор, що обумовлює можливість збереження такої спрямованості кримінальної політики, – активне і вдале використання загально-соціальних заходів контролю над злочинністю. Основи використання таких заходів забезпечують збереження у японському суспільстві неформальних ціннісних орієнтацій, що дозволяють у широких масштабах залучати населення до діяльності щодо контролю над злочинністю.

Японія зуміла зберегти самобутність свого народу, інтегрувавшись при цьому у світову систему. З огляду на це, доцільним є розроблення такого напрямку порівняльно-кримінологічних досліджень, як пошук шляхів поєднання національних особливостей правового менталітету із загальносвітовими цінностями. А що це можливо свідчить досвід Японії й інших традиційних азійських суспільств, які зуміли влитися в міжнародну правову систему.

Враховуючи сказане вище, можна також запропонувати деякі прості й оперативні заходи, що не потребують перебудови основ кримінальної юстиції України і дозволяють здійснити пряму рецепцію японського досвіду:

1. Реформувати інститут «дільничних», створивши єдину Службу суспільної поліції з широкою мережею постів, прийомом від населення повідомлень скарг та пропозицій. Ефективність її роботи варто вимірювати не оперативно-розшуковими заходами, а саме кількістю такої інформації, тобто встановленням контакту з населенням.

2. Створити міжвідомчий Банк даних (можливо, на прикладі Японії, під керівництвом Генеральної прокуратури). Відомчі й регіональні інформаційні центри (з їхніми банками спеціалізованих оперативних й інших даних) повинні бути об'єднані.

3. Реформувати систему обліку злочинності: відмовитися від такого показника оцінки роботи правоохоронного органу, що реєструє злочин, як рівень і динаміка злочинності на території, і оцінювати тільки виявлення та припинення злочинів. Використовуючи японський досвід, увести категорії обліку даних про злочинні формування, жертв злочинів, матеріальний збиток, діяльність приватних охоронних структур. Увести принцип відкритості цієї інформації (наприклад, у Японії відкрито публікуються навіть списки «борьокудан», їхня чисельність, адреси штаб-квартир, імена керівників).

4. Змінити систему правового регулювання міграції іноземців шляхом не детальної регламентації, не введення обмежень, а створення єдиної системи реєстрації (Національна поліція, СБУ, органи митного, прикордонно-паспортного контролю й міжнародні правоохоронні організації). Так, у Японії існує єдиний банк даних, що координується Імміграційною службою Міністерства юстиції. Організувати постійний обмін інформацією між національними й міжнародними правоохоронними органами.

5. Змінити функції прес-центрів правоохоронних органів, створивши на їхній базі єдину систему пропаганди, що інформує населення про злочинність і заходи боротьби з нею (з охопленням усіх рівнів: від засобів масової інформації до наочних інформаційних листків).

Висновок. Для подальшого становлення й розвитку вітчизняної системи запобігання злочинам, для розробки та впровадження в діяльність відповідних суб'єктів нових, ефективних форм та методів запобігання необхідно вивчати і впроваджувати певні закордонні

методичні напрацювання і практичні прийоми в цій сфері, але робити це необхідно з урахуванням національних особливостей, зумовлених попереднім розвитком нашої держави та сучасними трансформаційними процесами, що відбуваються в усіх сферах суспільного життя нашої країни.

З огляду на зарубіжний досвід запобігання організованій злочинності, вважаємо за доцільне розглянути можливість упровадження в Україні заходів, спрямованих на матеріально-технічне, фінансове, кадрове забезпечення боротьби з організованою злочинністю; організацію системи збору, оброблення, зберігання тактичної та стратегічної інформації щодо стану злочинності загалом, організованої злочинності, а також інформації про діяльність конкретних злочинних груп, їхніх лідерів, злочинів, що вчиняють такі групи чи готуються до їх вчинення. Це є важливою передумовою отримання необхідної доказової бази щодо винності злочинних груп (чи окремих її членів) у вчиненні злочинів; активного здійснення віктимологічного запобігання, заснованого на пріоритетності прав жертв бандитизму, проведення з жертвами злочинів реабілітаційної роботи, відшкодування жертвам бандитизму шкоди, завданої злочином; упровадження заходів ситуаційного запобігання злочинів; залучення до профілактичної роботи широких верств населення, суспільних і політичних діячів тощо; вжиття заходів щодо запобігання корупції у вищих ешелонах влади, судових інстанціях тощо; налагодження координації між суб'єктами запобігання організованій злочинності.

Список використаних джерел

1. Гаврилов Ю. Г. Бандитизм: кримінально-правова характеристика та проблеми кваліфікації : автореф. дис...канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право». Запоріжжя, 2017. 20 с.
2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Генеральна прокуратура України. URL : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>
3. Овчинский В. Стратегия борьбы с мафией. Москва: Изд-во «Суме», 2003. 190 с.
4. Басецкий И. И. Организованная преступность: учеб. пособие. Москва: Минск: Академия МВД РБ, 1997. 202 с.
5. Вербенський М. Г. Транснаціональна злочинність : криминологічна характеристика та шляхи запобігання : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Дніпропетровськ, 2010. 503 с.
6. Лунеев В. В. Курс мировой и российской криминологии: в 2 т. Т. 2: Особенная часть: учебник для вузов. Москва: Юрайт, 2013. 872 с.
7. Ведерникова О. Н. Теория и практика борьбы с преступностью в Великобритании. Москва: Рос. криминол. ассоц., 2001. 344 с.
8. Голіна В. В. Криминологічні та кримінально-правові проблеми боротьби з бандитизмом: соціально-правове і криминологічне дослідження : монографія. Харків : Регіон-інформ, 2004. 212 с.
9. Лизогуб Б. В. Организовані злочинні угруповання: класифікація та заходи протидії: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2004. 259 с.
10. Організована злочинність в Україні та країнах Європи : посібник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, Н. В. Кулакова та ін. Київ : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. 247 с.
11. Бедриківський В. В., Литвинов О. М. Бандитизм: соціально-правовий і криминологічний аналіз : монографія; за наук. ред. О. Н. Ярмиша. Харків : Вид-во ХНУВС, 2009. 164 с.
12. Жаровська Г. П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2018. 568 с.
13. Криминологія : учебник; под ред. В. Н. Кудрявцева, В. Е. Эминова. 4-е изд., перераб. и доп. Москва : Норма, 2009. 800 с.
14. Жаровська Г. П. Основні моделі транснаціональних злочинних організацій. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 49–60.

References

1. Havrylov, Yu. H. (2017). Bandytyzm: kryminalno-pravova kharakterystyka ta problemy kvalifikatsii : avtoref. dys...kand. yuryd. nauk : 12.00.08 «Kryminalne pravo ta kryminolohiia;

kryminalno-vykonavche pravo» [Banditry: criminal characteristics and qualification problems]. Zaporizhzhia. 20 s. [in Ukrainian].

2. Pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia ta rezultaty yikh dosudovoho rozsliduvannia. Heneralna prokuratura Ukrainy [Registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation. General Prosecutor of Ukraine]. URL : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html> [in Ukrainian].

3. Ovchinskij, V. (2003). Strategiya bor'by s mafiej [Mafia Strategy]. Moskva : Izd-vo «Sume», 190 s. [in Russian].

4. Baseckij, I. I. (1997). Organizovannaya prestupnost' : ucheb. posobie [Organized crime : textbook. allowance]. Moskva : Minsk : Akademiya MVD RB, 202 s. [in Russian].

5. Verbenskyi, M. H. (2010). Transnatsionalna zlochynnist: kryminolohichna kharakterystyka ta shliakhy zapobihannia : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08 [Transnational crime: criminological characteristics and ways of prevention]. Dnipropetrovsk, 503 s. [in Ukrainian].

6. Luneev, V. V. (2013). Kurs mirovoj i rossijskoj kriminologii : v 2 t. T. 2 : Osobennaya chast' : uchebnik dlya vuzov [Course of world and Russian criminology : in 2 volumes. T. 2: Special part : textbook for universities]. Moskva : YUrajt. 872 s. [in Russian].

7. Vedernikova, O. N. (2001). Teoriya i praktika bor'by s prestupnost'yu v Velikobritanii [Theory and practice of fighting crime in the UK]. Moskva : Ros. kriminol. assoc., 344 s. [in Russian].

8. Holina, V. V. (2004). Kryminolohichni ta kryminalno-pravovi problemy borotby z bandytyzmozom: sotsialno-pravove i kryminolohichne doslidzhennia : monohrafiia [Criminological and Criminal Law Problems Against Banditry: A Socio-Legal and Criminological Study : Monograph]. Kharkiv : Rehion-inform. 212 s. [in Ukrainian].

9. Lyzohub, B. V. (2004). Orhanizovani zlochynni uhrupovannia: klasyfikatsiia ta zakhody protydii : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 [Organized criminal groups: classification and counteraction]. Kharkiv. 259 s. [in Ukrainian].

10. Orhanizovana zlochynnist v Ukraini ta krainakh Yevropy : posibnyk. (2007). O. M. Dzhuzha, V. V. Vasylevych, N. V. Kulakova ta in. [Organized crime in Ukraine and Europe : a guide]. Kyiv : Kyiv. nats. un-t vnutr. sprav. 247 s. [in Ukrainian].

11. Bedrykivskiy, V. V., Lytvynov, O. M. (2009). Bandytyzm: sotsialno-pravovyi i kryminolohichniy analiz : monohrafiia; za nauk. red. O. N. Yarmysha [Banditry: socio-legal and criminological analysis : monograph; for science. ed. ON Yarmysh]. Kharkiv : Vyd-vo KhNUVS. 164 s. [in Ukrainian].

12. Zharovska, H. P. (2018). Transnatsionalna orhanizovana zlochynnist v Ukraini: fenomen, determinatsiia, protydii : monohrafiia [Transnational Organized Crime in Ukraine: Phenomenon, Determination, Counteraction : Monograph]. Chernivtsi : Chernivets. nats. un-t. 568 s. [in Ukrainian].

13. Kriminologiya : uchebnik; pod red. V. N. Kudryavceva, V. E. Eminova. (2009). [Criminology : a textbook; under the editorship of V. N. Kudryavtseva, V. E. Eminova]. 4-e izd., pererab. i dop. Moskva : Norma. 800 s. [in Russian].

14. Zharovska, H. P. (2018). Osnovni modeli transnatsionalnykh zlochynnykh orhanizatsii. Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav [Basic models of transnational criminal organizations]. *Law Journal of the National Academy of the Interior*. № 1. S. 49–60 [in Ukrainian].

Semenyshyn Mykola,

PhD in Law, Doctoral student

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4892-2843>

USING FOREIGN EXPERIENCE OF LAW ENFORCEMENT AGENCIES IN THE PREVENTION OF ORGANIZED CRIME IN UKRAINE

The article is devoted to foreign experience in the fight against organized crime, as well as the implementation of international norms in domestic law. It proposes operational measures that do not need to restructure the criminal justice framework of Ukraine, which allow for a direct reception of international experience, namely: reform the institute of precincts, creating a single Public Police Service with a wide network of posts, receiving complaints and suggestions from the public. The effectiveness of this work should be measured not by conducted search operations, but by the amount of information received, that is, by establishing contact with the public; to set up an interagency information bank of gangster groups (possibly in the case of Japan, with the Prosecutor General's Office), as well as departmental and regional information centers (with their specialized operational and other data banks) to be integrated; reform the crime accounting system: abandon such an indicator of the work of a law enforcement agency that records crimes as the level and dynamics of crime in the territory, and evaluate

only the results of crime detection. Using the Japanese experience, introduce categories of accounting data on criminal formation, victims of crime, material damage, the activities of private security structures. Introduce the principle of openness of this information (for example, even lists of members of organized groups, their numbers, headquarters addresses, names of executives are publicly published in Japan); to change the system of legal regulation of migration of foreigners by not creating detailed regulation, not imposing restrictions, but creating a unified system of registration. Yes, in Japan there is a single database coordinated by the Immigration Service of the Ministry of Justice. Organize a continuous exchange of information between national and international law enforcement agencies; to change the functions of law enforcement press centers, creating on their basis a single system of propaganda that informs the population about crime and measures to combat it (with coverage of all levels: from the media to visual information sheets). In order to further develop and develop the national crime prevention system in general and its organized manifestations such as banditry, to develop and put into action relevant entities to prevent new, effective forms and methods of preventing banditry, it is necessary to study and put into practice positive international experience, including methodological work and practical techniques in the field, taking into account the national peculiarities caused by the previous development of our country and modern transformations social processes occurring in all spheres of public life in our country.

Key words: *foreign experience; organized crime; law enforcement; prevention.*

Надійшла до редколегії 09.04.2020